Stuk **466** (1996-1997) – Nr. 1

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

28 oktober 1996

BELEIDSBRIEF

Wetenschaps- en Technologiebeleid in Vlaanderen

Beleidsprioriteiten 1997

ingediend door de heer Luc Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

INHOUDSOPGAVE :

Blz.

WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID IN VLAANDEREN 3

EEN TRIO KRACHTLIJNEN VOOR 1997 3
KRACHTLIJNEN 1997 ... IN CONTINUÏTEIT MET 1996 4
AANWENDING VAN DE EXTRA-INSPANNING 1997 6

PROGRAMMA 71.1 ALGEMEEN WETENSCHAPSBELEID 7

I. INHOUDELIJKE INVULLING 7

1. Overzicht van het programma in globale cijfers per kredietsoort : *7*
2. Inhoudelijke omschrijving *7*
3. Beleidsinstrumenten *10*

II. INHOUDELIJKE TOELICHTING PER BASISALLOCATIE (OF PER GROEP VAN BASISALLOCATIES) 12

1. Cijfermatig overzicht *12*
2. Toelichting bij de belangrijkste basisallocaties *12*

PROGRAMMA 71.2 WETENSCHAPSBELEID - ACADEMISCH ONDERZOEK 14

I. INHOUDELIJKE INVULLING VAN PROGRAMMA 14

1. Overzicht van het programma in globale cijfers per kredietsoort : *14*
2. Inhoudelijke omschrijving *14*
3. Beleidsinstrumenten *16*

II. INHOUDELIJKE TOELICHTING PER BASISALLOCATIE 16

1. Cijfermatig overzicht *16*
2. Toelichting bij de belangrijkste basisallocaties *16*

PROGRAMMA 71.3 WETENSCHAPSBELEID MET ECONOMISCHE FINALITEIT 18

I. INHOUDELIJKE INVULLING VAN PROGRAMMA 18

1. Overzicht van het programma in globale cijfers per kredietsoort : *18*
2. De inhoudelijke omschrijving van de programmadoelstelling *18*
3. Beleidsinstrumenten *19*

II. INHOUDELIJKE TOELICHTING PER BASISALLOCATIE (OF PER GROEP VAN BASISALLOCATIES) 23

1. Cijfermatig overzicht *23*
2. Toelichting bij de belangrijkste basisallocaties *23*

WETENSCHAPS- EN TECHNOLOGIEBELEID IN VLAANDEREN

EEN TRIO KRACHTLIJNEN VOOR 1997

In de Septemberverklaring van de Vlaamse regering, die ik op 23 sepember 1996 in het Vlaamse Parlement aflegde, wordt erop gewezen dat het economisch beleid van de regering erop gericht is om door een versteviging van de groeikracht van de economie, werkgelegenheid en welvaart te bevorderen. Nieuw ondernemerschap, gedragen door de maatschappij en ondersteund door het strategisch vernieuwingsbeleid van de overheid, zal banen scheppen voor de toekomst en de banen compenseren die in het verleden verloren gingen.

In het Regeerakkoord van de Vlaamse regering staat ingeschreven dat het Wetenschaps- en Technologiebeleid behoort tot een van de topprioriteiten van deze legislatuur omwille van het educatief, cultureel, maatschappelijk en economisch belang van wetenschap en technologie voor onze samenleving.

1. Budgettaire inhaalbeweging

Aan deze intentie wordt in de eerste plaats vervolgens wordt de inspanning ook budgettair vertaald, in die zin dat de netto-stijging van het budget voor Wetenschap en Technologie tijdens deze legislatuur 2 miljard per jaar zal bedragen. Op deze manier zal de Vlaamse regering de overheidsinspanningen voor O & O in Vlaanderen op het niveau brengen van onze belangrijkste handelspartners. Op vier jaar tijd zal Vlaanderen 20 miljard méér besteed hebben aan onderzoek en ontwikkeling. Tegelijk wordt ook het onderzoek in de humane wetenschappen en het beleidsvoorbereidend onderzoek gestimuleerd.

2. Van "onderzoek" naar "innovatie"

Naast hoogstaand O&O zijn ook meer kwalitatieve variabelen als bedrijfscultuur, management, financiering, kwaliteitszorg, doorslaggevend voor succesvolle innovatie. De overheidsinstrumenten zijn nog onvoldoende vertrouwd met deze bredere omkadering van onderzoek en ontwikkeling.

De Vlaamse overheid moet haar opdracht in dit verband verruimen van "aanmoedigen van wetenschappelijk en technologisch onderzoek" tot de bredere opdracht "bevorderen van de innovatie". Daarom zal de soms onduidelijke taakverdeling tussen de verschillende overheidsinstrumenten en de samenwerking met de private sector gestroomlijnd worden.

Als minister van wetenschaps- en technologiebeleid wil ik een brede beweging voor innovatie op gang brengen om de sociaal-economische toekomst van Vlaanderen veilig te stellen. Daartoe heb ik naar aanleiding van Flanders Technoland 1996 een innovatie-decreet aangekondigd en de sociale partners en de onderzoekswereld opgeroepen daarop aan te sluiten met een innovatie-pact.

Na een uitgebreide concertatieronde wil ik dit dekreet met uitvoeringsbesluiten finalizeren in de loop van 1997 en aan het Vlaams parlement voorleggen.

3. Innovatie en permanente vorming

In een wereldeconomie waar ingrijpende veranderingen elkaar razendsnel opvolgen moeten wij permanent voorbereid zijn op nieuwe situaties met hun nieuwe mogelijkheden en hun nieuwe bedreigingen. Wij worden voortdurend uitgedaagd om ons voortdurend te vormen. Permanente vorming is inherent aan permanente ontwikkeling. Permanente vorming gaat bovendien hand in hand met offensieve innovatie, met name het op de markt brengen van nieuwe producten met een grote kennisinhoud. De bereidheid tot permanente vorming in de hele organisatie én in de omgeving wordt één van de belangrijkste troeven voor het succes van onze ondernemingen. Ook onderwijs zal snel op deze tendens moeten inspelen.

De opleidingsbehoeften situeren zich bij werkenden en werkzoekenden, bij het management en op de werkvloer, bij werknemers en zelfstandigen. Het is echter in de onderneming dat de vraag naar reconversie-opleidingen uitgekristalliseerd wordt. In de begroting '97 is een extra krediet van driekwart miljard voorzien om de vraag naar reconversie-opleidingen vanwege de ondernemingen fors te ondersteunen. Het is de bedoeling dat het bedrijfsleven dankzij ons "hefboomkrediet" ook andere financieringskansen -onder meer Europese fondsen en sectorfondsen- kan aanspreken die anders - omwille van het ontbreken van cofinanciering - ongebruikt blijven.

In dit verband zal de regering ook verschillende acties ondernemen om vraag en aanbod in de vormings- en opleidingssector meer op elkaar af te stemmen, zowel op Vlaams als op subregionaal vlak.

De extra kredieten voor "permanente vorming - innovatie" zijn voor ons complementair aan de aangehouden budgettaire inspanning voor wetenschappelijk onderzoek en technologische ontwikkeling. De beoogde doelgroep is overlegd met de verschillende Vlaamse ministers die bevoegd zijn voor een aspect van permanente vorming.

Krachtlijnen 1997 ... in continuïteit met 1996

In de Beleidsbrief 1995: *'Het Wetenschaps- en Technologiebeleid in Vlaanderen'* heb ik op uitvoerige wijze de beleidsopties voor de periode 1995-1999 toegelicht. De uitgangspunten en globale beleidslijnen waarop het Vlaamse Wetenschaps- en Technologiebeleid in deze legislatuur gebaseerd is, zijn de volgende :

- De internationalisering van Wetenschap en Technologie
- De versterking van het fundamenteel niet-gericht onderzoek
- De toenemende impact van wetenschap en technologie op de samenleving
- De noodzaak aan zwaartepuntvorming en samenwerking
- De versterking en technologische opwaardering van het Vlaams industrieel weefsel
- De positie van het wetenschapsbeleid in het federale België

In deze tekst komen we niet in terug op de onderliggende argumentaties die uitgebreid in de beleidsbrief 1995 zijn uitgewerkt. Wel zal worden aangegeven hoe verschillende (nieuwe) initiatieven in de begroting 1997 voor Wetenschap en Technologie op hun beurt vorm geven aan de strategische lijnen die in voornoemde beleidsbrief worden ontwikkeld.

De voorstellen voor 1997 ten dele gebaseerd, enerzijds verschillende projecten voorgesteld en geanalyseerd in het Strategisch Plan voor Vlaanderen, deelgebied Wetenschap en Technologie, en anderzijds op verschillende adviezen van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid over voornoemde beleidsbrief op vraag van de minister voor Wetenschap en Technologie.

Vanzelfsprekend kunnen ook de verschillende krachtlijnen van het Strategisch Plan hier niet in detail worden behandeld. Wel zal, waar nodig, aangestipt worden waar de initiatieven aansluiten bij in het Strategisch Plan beschreven acties. Hetzelfde zal gebeuren met de verschillende punten waarover de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid advies heeft verleend.

Voor wat betreft de begroting voor Wetenschap en Technologie moet onderscheid gemaakt worden tussen:

- de eigenlijke begroting van wetenschapsbeleid, voortaan ondergebracht in de Begrotingsprogramma's

  71.1. Algemeen Wetenschapsbeleid
  71.2. Wetenschapsbeleid met Academische Finaliteit
  71.3. Wetenschapsbeleid met Ekonomische Finaliteit

  Deze begrotingsprogramma's vallen rechtstreeks onder de bevoegdheid van de minister voor Wetenschap en Technologie. Opgemerkt moet worden dat de cijfers die de Begrotingsprogramma's aanduiden veranderd werden van 13 naar 71.

- de zogenaamde Horizontale Begroting Wetenschapsbeleid, die alle initiatieven van wetenschapsbeleid groepeert die in de Vlaamse begroting onder de bevoegdheid van de verschillende andere ministers vallen.

  Zoals aangekondigd in de Beleidsbrief 1995 (p.62) wordt deze Horizontale Begroting uitgewerkt in een zogenaamd 'Speurboekje', dat op 1 oktober 1996 wordt gepubliceerd. Hierin worden op overzichtelijke wijze alle beschikbare getallen i.v.m. de diverse wetenschapsactiviteiten in Vlaanderen, gegroepeerd en becommentarieerd. Men vindt hierin niet alleen de volledig uitgesplitste begrotingen van 1993 tot en met 1996, maar ook gedetailleerde cijfers i.v.m. de verschillende instituten en beleidsinstrumenten zoals het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen, het Vlaams Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek in de Bedrijven (IWT), enz....

  In dit Speurboekje zal ook een specifiek deflatormodel voor de wetenschapskredieten worden uitgewerkt evenals een systeem van relevante indicatoren dat moet toelaten om het aandeel van O & O kredieten in het Bruto Regionaal Produkt te becijferen.

  Vermits een en ander gedetailleerd in het 'Speurboekje' aan bod komt, zal ook hier de Horizontale Begroting niet verder worden besproken.

Aanwending van de extra-inspanning 1997

Voor wat betreft de eigenlijke begroting rechtstreeks ressorterend onder de minister van Wetenschap en Technologie, kan de netto-stijging van 2 miljard van het budget 1997 t.o.v. het budget 1996 als volgt worden opgesplitst over de verschillende begrotingsprogramma's:

	Nieuw initiatief
PR 71.1. Algemeen Wetenschapsbeleid	+ 310.0
PR 71.2. Wet. bel. - Academisch Onderzoek	+ 624.8
PR 71.3. Wet. bel. - Ekonomische finaliteit	+ 1203.8
Totaal	**+ 2138.6**

De stijging ten gevolge van de indexparameters bedraagt 138.6 mio.

Uit deze cijfers blijkt dat de extra inspanning van 2 miljard voor Wetenschap en Technologie evenwichtig wordt verdeeld over het niet-georiënteerd en het georiënteerd onderzoek.

Vanzelfsprekend impliceert een dergelijke jaarlijkse volumegroei aan middelen ook een toegenomen verantwoordingsplicht over de effectiviteit van de besteding en de globale bewaking van de kwaliteit. Weliswaar is nu elk betoelagingsmechanisme en financieringskanaal uitgerust met uitgebouwde evaluatiemechanismen. Desondanks wordt in het komende jaar werk gemaakt van een overkoepelende kwaliteitsbewaking, die moet toelaten om in brede termen het door de Vlaamse regering gevoerde expansieve wetenschaps- en technologiebeleid te verantwoorden.

PROGRAMMA 71.1 ALGEMEEN WETENSCHAPSBELEID

I. Inhoudelijke invulling

1. Overzicht van het programma in globale cijfers per kredietsoort :

	NGK	GVK	GOK	MAC	VRK
Totaal Krediet 1995	152.1	319.5	407.2		8.5
Totaal Krediet 1996	222.1	759.2	573.5		
Totaal Krediet 1997	125.7	707.0	710.6		8.5

2. Inhoudelijke omschrijving

2.1. Strategische omschrijving, beleidsvelden en -doelstellingen

De verschillende activiteiten die vereist zijn voor de globale conceptie, uitwerking en evaluatie van het Vlaamse wetenschaps- en technologiebeleid, alsook de instrumenten voor de ondersteuning ervan, de bekendmaking en de integratie op het internationale forum, worden gegroepeerd in dit begrotingsprogramma.

Deze verschillende lijnen kunnen worden ingedeeld in:

* Beleidsinstrumenten
  - instrumenten voor monitoring en kwaliteitsbewaking
  - een actieprogramma voor beleidsgericht onderzoek

* Acties voor popularisering en internationalisering
  - acties en activiteiten rond wetenschapsinformatie en -popularisering
  - acties ter bevordering van de internationale samenwerking

Omdat de budgettaire inspanningen voor wetenschap en technologie zeer aanzienlijk zijn, is het nodig om instrumenten te ontwikkelen voor monitoring en kwaliteitsbewaking van het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen. Hierbij wordt niet zozeer het onderzoek zelf geëvalueerd (dit gebeurt in daartoe opgerichte specifieke organen zoals de Commissies van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen, de Onderzoeksraden van de universiteiten, enz...), maar wordt wel de effectiviteit van deze evaluaties en van de verschillende acties geëvalueerd. Het gaat hier in andere woorden om instrumenten voor 'meta-evaluatie' (evaluatie van de evaluatie).

Hiertoe wordt een verzameling van kwantitatieve beleidsindicatoren uitgewerkt die moeten toelaten om budgettaire en inhoudelijke evoluties in de tijd op te volgen. Niet alleen het reeds eerder genoemde 'Speurboekje', maar ook bv. de ontwikkeling van een efficiënt systeem van bibliometrische analyse behoren tot die instrumenten. Deze moeten toelaten op de positionering van de Vlaamse wetenschap in België, Europa en wereldwijd te monitoren en waar nodig bij te sturen.

Uiteindelijk zal dit instrumentarium de universiteiten en onderzoeksinstellingen er ook toe aanzetten om zelf scherpe, objectieve en transparante selectiemechanismen te ontwikkelen.

Tot dit instrumentarium behoren ook de verschillende reeds bestaande adviesorganen, zoals de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid en de verschillende Koninklijke Akademiën.

Gedurende de afgelopen jaren is ook het besef gegroeid dat de overheid zelf een toenemende behoefte heeft aan beleidsvoorbereidend en -ondersteunend onderzoek. Daarom wordt hier een nieuw programma voorgesteld rond 'Beleidsgericht Onderzoek'.

Voor wat betreft de acties rond wetenschapsinformatie en -popularisering, verwijzen we naar de relevante passage in de Beleidsbrief 1995 (pp.21-22). Het hoeft geen betoog dat dergelijke acties onontbeerlijk zijn in een samenleving, die steeds meer van een biotoop naar een technotoop evolueert. Om te vermijden dat een nieuw soort van analfabetisme ontstaat, zijn gerichte acties noodzakelijk om zoveel mogelijk mensen, met een speciale aandacht voor de jeugd, te wijzen op de toenemende impact van wetenschap en technologie, met zijn voor- en nadelen.

De globalizering van cultuur en economie is a fortiori te merken in het wetenschaps- en technologiegebeuren. Wat betreft internationalisering is het Vlaams wetenschapsbeleid ge-axeerd op twee assen:

- bilaterale uitwisselings- en samenwerkingsprojecten tussen Vlaamse onderzoeksploegen en teams uit de zgn. geopolitiek prioritaire landen

- stimuleren van participatie van Vlaamse onderzoeksploegen in Europese projectprogramma's. Gezien de recente uitbreiding van de Europese Gemeenschap met verschillende nieuwe partners, is de competitiviteit in de Europese onderzoeksprogramma's sterk toegenomen. Het beleid speelt hier op in met verschillende acties, waarover verder meer.

2.2. Gerealiseerd beleid en beleidsperspectieven

2.2.1. Beleidsgericht onderzoek

Een belangrijk nieuw initiatief rond het stimuleren van onderzoek in de Humane Wetenschappen, waarbij de belangrijkste adviezen in het rapport 'Wetenschap als Cultuur' van de VRWB werden geïmplementeerd, werd op de sporen gezet door de beslissing van de Vlaamse regering van 24 juli 1996.

In dit onderzoeksprogramma worden 4 krijtlijnen vooropgesteld:
- vrouwenstudies
- beleids- en performantie-indicatoren voor de overheid
- het Vlaams cultuur-historisch erfgoed
- de onderzoekslijn 'Leo Apostel'

Er werd een publieke oproep gelanceerd waarna de verschillende ingediende onderzoeksprojecten op hun merites zullen beoordeeld worden. De uiteindelijke goedkeuring van de selectie wordt verwacht voor het einde van 1996.

Uit deze oefening werden reeds belangrijke lessen getrokken voor de eventuele opvolger(s) van dit programma. Vooreerst blijkt er - zoals trouwens voorspeld in het eerder geciteerde rapport - een ongemeen grote belangstelling te bestaan vanuit de humane wetenschappen met als gevolg dat de budgettaire vraag het budgettaire aanbod ruimschoots zal overstijgen. Hoewel dit natuurlijk niet slecht is voor een doorgedreven kwalitatieve selectie, mag de spankracht tussen vraag en aanbod niet te groot zijn. Daarom heeft de minister van Wetenschap en Technologie voorgesteld aan de regering om het initieel voorzien budget 1996 van 190 mio op te trekken tot 260 mio, te compenseren op het aangekondigde budget rond onderzoek in de prevalorisatiefaze (zie Beleidsbrief 1995 (p.27), waarvan dan de implementatie om die reden met een jaar wordt uitgesteld.

Naar 1997 wordt dit programma bovendien opgesplitst in 2 luiken:

- het eerste luik, het 'fundamenteel onderzoek' in de humane wetenschappen ('Wetenschap als Cultuur') zal worden toevertrouwd aan het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen.

- het tweede luik, het beleidsgericht onderzoek, wordt als opvolger van het programma in 1996 uitgebreid tot een budget van 400 mio.

Een van de redenen voor deze opsplitsing is de ongezonde ervaring dat de (budgettaire) spanning tussen het fundamenteel enerzijds, en het beleidsgericht onderzoek anderzijds, te hoog oploopt.

Maar er zijn verschillende andere elementen van verantwoording voor het beleidsgericht onderzoeksprogramma:

- Vooreerst blijkt er een grote noodzaak te bestaan aan een wetenschappelijke onderbouw van het beleid van de overheid in zijn verschillende facetten, van welzijn, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur, wetenschapsbeleid, gelijke kansen, enz... Beleidsvoorbereidend en -ondersteunend onderzoek wordt een echte noodzaak, alsook de ontwikkeling van een set van relevante, scherpe en kwantitatieve beleids- en performantie-indicatoren.

- Verschillende van deze onderzoekslacunes werden trouwens gesignaleerd in het Strategisch Plan Vlaanderen, deelgebied Wetenschap en Technologie en zullen hier worden ingevuld.

- Er is ook grote nood aan een standaardisering van de verschillende procedures en mechanismen waaronder onderzoeksprojecten binnen de verschillende deelgebieden worden toegekend. De minister van Wetenschap en Technologie zal, n.a.v. dit programma uniforme procedures voorstellen voor publieke oproep, kwalitatieve selectie en toekenning van onderzoeksprojecten.

  De kwaliteit zal op een dubbele manier worden gemeten: Niet alleen de intrinsieke wetenschappelijke kwaliteit, maar ook de beleidsrelevantie conform de vooropgestelde doeleinden, zal een rol spelen.

  De thematische selectie van onderzoekslijnen in dit programma zal gebeuren onder coördinatie van de minister van Wetenschap en Technologie, waarbij complementariteit zal worden nagestreefd en overlapping vermeden.

- De financiering van de verschillende onderzoekslijnen in dit programma zal gebeuren met een formule van co-financiering, waarbij elke minister een pakket middelen ter beschikking stelt voor wat betreft de onderzoekslijnen die hem of haar aanbelangen.

2.2.2. Aktes rond wetenschapspopularisering

In oktober 1996 wordt de Tweede Vlaamse wetenschapsweek georganiseerd waarvan verwacht wordt dat ze het succes van de eerste zal evenaren.
In de loop van 1997 staan verschillende andere initiatieven op stapel die wetenschap en technologie dichter bij de bevolking moeten brengen. Er zullen verschillende zgn. stimuleringsacties plaatsvinden, er zal een in Vlaanderen rondrijdende wetenschapsbus worden geconcipieerd, en verschillende publikaties voor kinderen zullen het daglicht zien.

2.2.3. Internationale samenwerking

Zoals aangekondigd in de Beleidsbrief 1995 (p. 23) werd voor de bilaterale samenwerking met prioritaire landen in 1996 een nieuw mechanisme ontwikkeld, waarvan de krijtlijnen door de Vlaamse regering werden goedgekeurd. Hierbij wordt samenwerking gestimuleerd tussen een partner in een van de geopolitieke landen (Polen, Hongarije, Roemenië, Chili, Zuid-Afrika, China, Quebec) en minstens twee Vlaamse onderzoeksploegen per project. De kwaliteitsselectie gebeurt in de eerste plaats door de verschillende onderzoeksraden van de universiteiten en wordt gecoördineerd door de AWI (Administratie voor Wetenschap en Innovatie, zie verder). In het najaar van 1996 zal de Vlaamse regering de uiteindelijke selectie van de projecten goedkeuren. In 1997 wordt dit mechanisme aangehouden.

Voor wat betreft het stimuleren van de participatie van Vlaamse onderzoeksploegen in Europese programma's blijven de acties rond co-financiering en verkennende internationale samenwerking gehandhaafd (zie Beleidsbrief 1995 p.24).

3. Beleidsinstrumenten

3.1. De Administratie voor Wetenschap en Innovatie

In de loop van 1996 werd de (vroegere) Administratie voor de Programmatie van Wetenschapsbeleid (voorheen behorend bij het departement Coördinatie), hervormd tot de Administratie voor Wetenschap en Innovatie (afgekort AWI) die voortaan ressorteert onder het nieuwe departement Wetenschap, Innovatie en Media (WIM).

Binnen de AWI worden twee afdelingen voorzien, namelijk de Afdeling Wetenschappen en de Afdeling Innovatie, met aangehecht een Cel voor Monitoring. Tot de taken van de AWI behoren:

- de voorbereiding en implementatie van het beleid van de Vlaamse minister voor Wetenschap en Technologie;

- de horizontale coördinatie van het wetenschaps- en technologiebeleid in het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in samenspraak met de verschillende instellingen zoals het IWT, het FWO, IMEC, VITO, VIB, ITG e.d.... ;

- de vertegenwoordiging in federale en internationale overlegorganen;

- stimuleren van de participatie van Vlaamse onderzoekers en ploegen in internationale samenwerkingsverbanden;

- coördineren en uitvoeren van acties rond wetenschapsinformatie en -popularisering;

- het monitoren en het ontwikkelen van beleids- en performatieindicatoren voor het Vlaamse wetenschaps- en technologiebeleid;

3.2. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid bestaat uit de voorzitter en 16 leden (6 voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), 6 door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), voorzitter en 4 leden worden benoemd door de Vlaamse minister voor Wetenschap en Technologie). Vijf ambtenaren nemen deel aan de vergaderingen met raadgevende stem.

De raad geeft desgevraagd of op eigen initiatief advies over algemene en specifieke punten in het wetenschaps- en technologiebeleid en de positionering ter zake van Vlaanderen.

Zoals werd aangekondigd in de Beleidsbrief 1995 (p.29) werd in 1996 onderzocht hoe de autonomie van de VRWB verder kan worden uitgebouwd op inhoudelijk, budgettair en administratief vlak.

Voortaan zal de VRWB administratief rechtstreeks worden ondergebracht bij de secretaris-generaal van het departement WIM (Wetenschap, Innovatie en Media). Via een besluit van de Vlaamse regering zal de personeelsformatie worden vastgelegd alsook de verschillende krijtlijnen van het personeelsbeleid (o.a. evaluatie), waardoor de Raad in volledige autonomie kan werken op inhoudelijk gebied. Tenslotte wordt ook het budget gevoelig verhoogd zodat voor specifieke gespecialiseerde onderzoeks- en adviesopdrachten ook de nodige competentie kan worden ingehuurd.

Tot slot kan hier nog gemeld worden dat in de Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid in mei 1996 een akkoord werd bereikt over de oprichting en samenstelling van de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid, waarbij 7 leden van de VRWB door de Vlaamse regering zullen worden aangeduid om te zetelen in de FRWB. Een ander onderdeel van dit akkoord was trouwens de overeenkomst dat de federale communautaire verdeelsleutel voortaan 56 %Vlaanderen/44 % Wallonië bedraagt.

3.3. De Koninklijke Akademiën

Tot de doelstellingen van de Koninklijke Akademiën behoort het creëren van een band tussen de wetenschappers van de verschillende gemeenschappen en die van andere landen en het verstrekken van advies aan de verschillende regeringen. Een meer omstandige toelichting kan men vinden in de Beleidsbrief 1995 (p.30).

Voortaan ressorteert de betoelaging van de Akademiën onder de bevoegdheid van de minister voor Wetenschap en Technologie.

II. Inhoudelijke toelichting per basisallocatie (of per groep van basisallocaties)

1. Cijfermatig overzicht.

	1995				1996				1997			
	NGK	GVK	GOK	VRK	NGK	GVK	GOK	VRK	NGK	GVK	GOK	VRK
01.90 Vl. Value Adviesc. en val. wet. onderz.								8.5				8.5
12.01 Uitg. conc., voorber. en uitv. wet. acties		145.6	221.6			165.6	241.6			50.0	217.0	
12.02 Allerh. uitg. ivm informatiemaatschappij						5.0	5.0				2.0	
12.23 Uitg. bekendm. wet. bel. en wet. onderz	24.1				84.1				85.2			
12.24 Uitg. ikv intern. wetensch. samenwerking		173.9	185.6			253.6	214.9			257.0	207.0	
12.25 Uitg. overeenk. VZW FTI	27.0				31.0							
12.26 Spec. werkingsk. inz. bel. ind. vern. (pm)	3.7											
12.27 Stim. wet. onderz. soc., cult. gedr. wet.						190.0	64.0				63.0	
12.28 Financ. onderz. in de prevaloristiefase						145.0	48.0				51.6	
12.29 Beleidsgericht onderzoek										400.0	170.0	
33.41 Subs. aan de KMDA	6.2				6.3				5.0			
33.42Subs. Born-Bunge Stichting A'pen	7.3				7.4				6.0			
41.01 Subs. Kon. Ac. Wet. Lett. Sch. K.	14.4				14.6				14.6			
41.02 Subs. Stichting Technologie Vlaanderen	58.9				64.2							
41.03 Dotatie Vl. raad voor wetenschapsbel.	5.2				9.2				9.4			
41.04 Subs. invent. wet. en techn. onderz.	5.3				5.4				5.5			
Totaal programma 71.1	**152.1**	**319.5**	**407.2**		**222.2**	**759.2**	**573.5**	**8.5**	**125.7**	**707.0**	**710.6**	**8.5**

2. Toelichting bij de belangrijkste basisallocaties

In deze paragraaf lichten we enkel de belangrijkste wijzigingen toe in de basisallocaties t.o.v. de beschrijvingen van deze basisallocaties in de Beleidsbrief 1995.

In dit begrotingsprogramma is het belangrijkste nieuwe initiatief de toevoeging van 310 mio aan b.a. 12.29 dat samen met 90 mio afkomstig van b.a. 12.27, een programma voor Beleidsgericht onderzoek vormt van 400 mio.

De andere veranderingen zijn begrotingstechnische herschikkingen, voornamelijk om inhoudelijke redenen naar de programma's 71.2 en 71.3. Tevens werden in overleg met de minister van onderwijs verschillende BA's overgeheveld vanuit BP. 33.2. van onderwijs.

BA 12.01 Conceptie, voorbereiding en uitvoering van wetenschappelijke acties: Het in deze basisallocatie voorziene bedrag van 115.6 mio voor het Fonds Wetenschappelijke Onderzoek Vlaanderen werd getransfereerd naar BP 71.2 (zie verder).

BA 12.25 Stichting Flanders Technology: werd getransfereerd naar BP 71.3.

BA 12.28 Onderzoek in de prevalorisatiefaze: werd getransfereerd naar BP 71.3.

BA 12.29 Beleidsgericht onderzoek: Dit is de opvolger van BA 12.27 (Onderzoek in de sociale, culturele en gedragswetenschappen), die in 2 delen wordt gesplitst. 100 mio verhuist naar PR 71.2. BA 33.04 (FWO), 90 mio verhuist naar BA 12.29, waar voor 310 mio aan nieuw initiatief wordt toegevoegd.

BA 33.41 Subsidie KMDA
33.42 Subsidie Born-Bunge Stichting Antwerpen
41.01 Subsidie Koninklijke Academie

Deze basisallocaties werden in overleg met de minister van Onderwijs getransfereerd van resp. PR 33.2. - b.a.'s 33.41, 33.42, 41.02 naar dit begrotingsprogramma.

BA 41.02 Stichting Technologie Vlaanderen: werd getransfereerd naar PR 71.3.

PROGRAMMA 71.2 WETENSCHAPSBELEID - ACADEMISCH ONDERZOEK

I. Inhoudelijke invulling van programma

1. Overzicht van het programma in globale cijfers per kredietsoort :

	NGK	GVK	GOK	MAC	VRK
Totaal Krediet 1995	3.505.0				
Totaal Krediet 1996	4.218.4				
Totaal Krediet 1997	5.084.9				

2. De inhoudelijke omschrijving

2.1. Strategische omschrijving

De belangrijkste financieringsmechanismen voor het fundamenteel niet-georiënteerd onderzoek in Vlaanderen zijn:

- het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (voorheen Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek);

- de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten;

- het systeem van onderzoeksmandaten van het NFWO.

Zoals uitgebreid geargumenteerd in de Beleidsbrief 1995 (pp. 34 e.v.) is een verdere substantiële versterking van het fundamenteel onderzoek een absolute noodzaak. Aangezien deze argumentatie nog steeds onverminderd geldt, zal ze hier niet worden overgedaan. Wel zal verderop meer cijfermatige onderbouw worden gegeven aan de concrete acties.

2.2. Gerealiseerd beleid en beleidsperspectieven

In de Begroting voor 1996 werd reeds een substantiële verhoging goedgekeurd voor de drie voornoemde kanalen voor financiering van het fundamenteel onderzoek.

Een gelijkaardige verhoging zal ook voor 1997 worden aangehouden.

Vooreerst voor wat betreft het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen, wordt de bijkomende budgettaire inspanning verantwoord aan de hand van de volgende cijfers. In het voorbije academiejaar dienden 309 kandidaten een aanvraag in voor een doctoraatsbeurs. Hiervan werden er 196 kwalitatief goed bevonden door de wetenschappelijke commissies van het FWO en konden uiteindelijk 'slechts' 102 beurzen worden toegekend. Voor wat betreft de post-doc aanvragen zijn deze cijfers resp. 131, 109, 38. Dit duidt op een toch nog zeer grote spanning tussen vraag en aanbod.

Ook voor wat betreft de onderzoeksprojekten wijst een analyse uit dat gedurende de komende jaren een bijkomende recurrente en cumulatieve injectie vereist is van het niveau van 1995 naar 1996.

In het najaar van 1996 zal met het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek een beheersovereenkomst worden afgesloten die de enige basisallokatie die voortaan in Begrotingsprogramma 71.2 voorkomt voor het FWO, zal 'regelen'. Naast afspraken van budgettair-technische aard, zullen ook de krijtlijnen worden afgesproken voor de te voeren politiek in verband met projecten en mandaten (m.i.v. de zogenaamde permanente mandaten), de samenstelling, werking en evaluatie van de selectie-commissies, het samenstellen van een beleidsplan en een implementatieplan, de ex ante en ex post evaluatie van onderzoeksprojekten, het eventueel geleidelijk invoeren van een overheadregeling en beperkte werkingskredieten bij mandaathouders, enz...

In overleg met de minister van Onderwijs zal bovendien onderzocht worden in hoeverre via de kanalen van wetenschapsbeleid, het probleem van de te lage basisfinanciering van de universiteiten (gedeeltelijk) kan verholpen worden.

Verschillende pistes zullen hier cijfermatig en inhoudelijk bestudeerd worden:

- Het eventueel toelaten van een veralgemeende overhead op alle onderzoeksprojekten die door de Vlaamse overheid en haar instellingen betoelaagd worden;

- Het toekennen van werkingskredieten ('bench fee') aan mandaathouders van het IWT en van het FWO.

- Het versoepelen van de verschillende sleutels in de financieringsmechanismen van de Bijzondere Onderzoeksfondsen aan de universiteiten, waardoor de universitaire werkingskredieten (eerste geldstroom) minder zouden moeten worden aangesproken bij een verhoging van de middelen voor onderzoek.

Voor wat betreft alle onderzoeksbeurzen die in de Vlaamse Gemeenschap worden uitbetaald, werd een globalizerend advies gevraagd aan de VRWB. Dit advies zal de verschillen in beursbedrag analyseren en vergelijken met starterswedde in het bedrijfsleven en de verschillende toekenningsmodaliteiten en statuten van de onderzoeker bestuderen. De bedoeling is uiteindelijk om aan de hand van dit advies te komen tot een meer consistent en uniform beurssysteem in Vlaanderen.

Het budget voor de doctoraatsbeurzen bij het IWT wordt opgetrokken tot 548 mio. Hierbij zal niet zozeer het huidig aantal bursalen worden vermeerderd (een analyse door het IWT toont aan dat de spanning tussen vraag en aanbod, met behoud van kwaliteit hier quasi ideaal is), maar zal worden nagegaan of en hoe voortaan per mandaat een beperkt werkingskrediet kan worden voorzien om de kosten te dekken die elke bursaal veroorzaakt in zijn gast-departement.

Ook voor wat betreft het systeem van de Bijzondere Onderzoeksfondsen, wijzen alle gegevens erop dat de spanning tussen kwalitatief hoogstaande vragen en het beschikbare aanbod nog (te) hoog is. Vooral in het systeem van de zgn. Geconcerteerde Onderzoeksacties is de financiering van excellente onderzoeksgroepen die na strenge selecties door de onderzoeksraad van de universiteit worden voorgedragen, nog langs de lage kant. Vandaar dat een

bijkomende budgettaire verhoging wordt voorzien, die echter geenszins vrijblijvend is zoals uitgebreid toegelicht in de Beleidsbrief 1995 (p.37).

3. Beleidsinstrumenten

3.1. Het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen

In juni 1996 wijzigde het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek zijn naam in *Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen*. Deze benaming reflecteert beter dat de overgrote meerderheid van de kredieten dat via deze instelling toegekend worden aan onderzoekers van de Vlaamse universiteiten, afkomstig is van het budget van de Vlaamse Gemeenschap. Voor een gedetailleerde schets van de doelstellingen en de beslissingsmechanismen verwijzen we naar de Beleidsbrief 1995 (pp.37-39).

3.2. Het Bijzonder Onderzoeksfonds

Voor een gedetailleerde beschrijving en historiek verwijzen we naar de Beleidsbrief 1995 (pp.39).

II. Inhoudelijke toelichting per basisallocatie

1. Cijfermatig overzicht.

	1995	1996	1997
	NGK	NGK	NGK
33.01 Subs. IWT in verband met toek. spec. beurzen	431.5	481.5	548.2
33.02 Subs. N.F.W.O. proj. niet-ger. wet. onderz.	975.0	1.094.4	
33.03 Subs. N.F.W.O. toekenn. beurzen mand.	431.5	629.9	
33.04 Subs. FWO-Vlaanderen	801.4	827.8	3.093.5
33.43 Subs. Belg. Inst. Rome Fr. school Athene	1.8	1.8	1.8
34.04 Subs. Interuniv. Coll. Managementwet	9.3	9.3	8.1
41.04 Sp. fondsen onderz. uni. instell.	425.9	570,8	
41.05 Dot. FWO Financ. Ac.Research Coll. Progr.	1.5	1.5	1.5
41.07 Onderling overlegde programma's	427.1	601.4	
41.01 Subs. Bijz. Onderzoeksfonds univrsit.			1.431.8
Totaal programma 71.2	**3.505.0**	**4.218.4**	**5.084.9**

2. Toelichting bij de belangrijkste basisallocaties

BA 33.01 Subsidie beurzen IWT: Verhoging tot 548.2 mio (verantwoording zie hierboven), d.w.z. t.o.v. budget 1996 (481.5) een bijkomende injectie van 66.7 mio.

BA 33.04 Subsidie Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen: Deze nieuwe basisallocatie hergroepeert verschillende bedragen en basisallocaties uit de Begroting van 1996 als volgt:

Vroegere B.A.	Benaming	Bedrag
BP 13.1. BA 12.01	NFWO permanente mandaten	115.6
BP 13.1. BA 12.27	Hum. wetenschappen (fund. luik)	100.0

BP 33.2. BA 41.01	NFWO	855.1
BP 13.2. BA 33.02	Subsidie NFWO projekten	1.094.4
BP 13.2. BA 33.03	Subsidie NFWO mandaten	629.9
	Nieuw initiatief	298.5
Totaal		3.093.5

Deze basisallocatie wordt voortaan volledig 'gecontroleerd' door een beheersovereenkomst die de Vlaamse regering met het Fonds zal afsluiten in het najaar van 1996.

BA 33.43 Beurzen Belgisch Historisch Instituut Rome, Franse School Athene
BA 34.04 Subsidie Interuniversitair College voor Managementwetenschappen
BA 41.05 Matching Funds British Council - Nederlandse NWO

Deze BA werden overgeheveld uit Begrotingsprogramma 33.2 (Onderwijs) naar BP 71.2.

BA 41.01 Subsidie Bijzondere Onderzoeksfondsen Universiteiten: Deze nieuwe basisallocatie hergroepeert de vroegere basisallocaties 41.04 (Speciale Onderzoeksfondsen) en 41.07 (Onderling overlegde programma's). Reële verhoging van 259.6 (van 1172.2 naar 1431.8).

PROGRAMMA 71.3 WETENSCHAPSBELEID MET ECONOMISCHE FINALITEIT

I. Inhoudelijke invulling van programma

1. Overzicht van het programma in globale cijfers per kredietsoort :

	NGK	GVK	GOK	MAC	VRK
Totaal Krediet 1995	3.924.9			2.396.6	
Totaal Krediet 1996	4.937.5	300.0	250.0	2.247.7	
Totaal Krediet 1997	6.289.4	445.0	298.0	3.101.3	

2. De inhoudelijke omschrijving van de programma doelstelling

2.1. Strategische omschrijving

2.1.1. Beleidsvelden waarop het programma zich concentreert

Dit programma heeft tot doel de conceptie, de voorbereiding en de uitvoering van onderzoeks- en valorisatieacties met economische finaliteit te financieren. Hierbij gaat het zowel om industrieel basisonderzoek als het pre-competitief en competitief industrieel onderzoek en de ondersteuning van de industriële valorisatie van de resultaten.

2.1.2. Beleidsdoelstellingen

Voor de brede doelstellingen i.v.m. het technologiebeleid, verwijs ik naar de Beleidsbrief 1995.

Binnen het luik wetenschapsbeleid met ekonomische finaliteit wordt een tweesporenbeleid gevoerd. Enerzijds worden belangrijke inspanningen geleverd i.v.m. een beperkt aantal speerpuntdomeinen : nieuwe materialen, biotechnologie, micro-elektronica, milieutechnologie en informatietechnologie. Deze inspanningen zijn noodzakelijk om tot een heroriëntering van het specialisatiepatroon van de Vlaamse economie te komen, nl. meer kennis-intensieve produkten en diensten met hoge toegevoegde waarde. Door meer te investeren in kennis-intensieve sectoren kunnen we de concurrentiepositie van Vlaanderen versterken.

Anderzijds wordt bijzondere aandacht besteed aan innovatie en technologiediffusie binnen bedrijven in de meer mature sectoren. Innovatie is de drijvende kracht achter de verbetering van de produktiviteit en het tot stand brengen van jobs op lange termijn. Het bevorderen van het innovatieve vermogen van KMO's staat hoog op de beleidsagenda. Veel KMO's missen de financiële en personele slagkracht om zelfstandig nieuwe technologieën te ontwikkelen. Zij moeten hun technologische kennis elders halen. Een belangrijke voorwaarde om hun innovatiekracht te kunnen verhogen, is een adequate technologische infrastructuur.

Een op de KMO's gericht innovatiebeleid zal met name de verspreiding en toepassing van nieuwe technologieën moeten bevorderen. Vraag, aanbod en infrastructuur moeten hiertoe optimaal op elkaar worden afgestemd.

Als minister van wetenschaps- en technologiebeleid wil ik een brede beweging voor innovatie op gang brengen om de sociaal-economische toekomst van Vlaanderen veilig te stellen. Dit is de eerste boodschap van de Vlaamse regering in de septemberverklaring voor het Vlaams Parlement. Daartoe heb ik naar aanleiding van Flanders Technoland 1996 een innovatie-decreet aangekondigd en de sociale partners en de onderzoekswereld opgeroepen daarop aan te sluiten met een innovatie-pact.
Na een uitgebreide concertatieronde wil ik dit dekreet met uitvoeringsbesluiten finalizeren in de loop van 1997 en aan het Vlaams parlement voorleggen.

2.2. Gerealiseerd beleid/beleidsperspectief

De bestaande instrumenten van het Vlaams wetenschaps- en technologiebeleid benadrukken vooral het genereren van nieuwe technologieën. Tot nog toe bleven de meeste acties beperkt tot de aanbodzijde en de 'technology-push' benadering. Het gevolg hiervan was dat spijts alle goede intenties de resultaten vaak achterbleven op de verwachtingen. Met een aantal specifieke acties i.v.m. het bevorderen van de verspreiding en de toepassing van nieuwe technologieën wil de Vlaamse regering hierin verandering brengen : het verder zetten van het clusterbeleid, versterken van collectief onderzoek, aanwerving van O&O-personeel bij de KMO's bevorderen, HOBU's inschakelen bij de technologiediffusie en het opstarten van een aantal demo-projecten i.v.m. multimedia.

3. Beleidsinstrumenten

Een van de belangrijkste beleidsinstrumenten voor het technologiebeleid is het IWT (Vlaams Instituut ter Bevordering van het Wetenschappelijk en Technologisch Onderzoek in de Bedrijven). Voor een uitgebreide toelichting wil ik opnieuw verwijzen naar de Beleidsbrief 1995 (pp.41 e.v.).

Daarnaast zijn er ook de 3 onderzoeksinstellingen het VITO (Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek), het IMEC (het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica) en het VIB (Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie), die uitgebreid aan bod komen in de Beleidsbrief 1995 (en waarover verder nog enkele begrotingsaspecten worden toegelicht).

Sinds haar oprichting is de 'Stichting Flanders Technology International' trendsetter geworden op het vlak van wetenschapspopularisering. Dit vertaalt zich in haar missie "wetenschap en technologie dichter bij de mens brengen". De werkingsmiddelen hiervoor bedragen 31 Mio Bfr..

Technopolis is een nieuw initiatief dat een permanente ruimte moet aanbieden die dient om wetenschap en technologie te populariseren. Aan de hand van interactieve experimenten zal de bezoeker kennis kunnen maken met fenomenen uit de wetenschap en technologie. Technopolis wordt dus zeker geen onderzoekscentrum, maar wel een centrum waar bezoekers de basisprincipes en resultaten van wetenschappelijk onderzoek op een educatieve en interactieve manier kunnen uitproberen. Technopolis zal eveneens ruimte bieden voor tijdelijke tentoonstellingen,

activiteiten, manifestaties. . . , die thematisch worden uitgewerkt. Technopolis zal beschikken over goed ingerichte klaslokalen voor scholen zodat deze daar kunnen beschikken over goed illustratiemateriaal en oefenmateriaal. Het budget hiervoor bedraagt 50 Mio Bfr..

Zoals vorige jaren worden op het FIOV belangrijke bedragen uitgetrokken voor de lopende initiatieven zoals het clusterbeleid, de collectieve centra en Eureka/Medea.

De Vlaamse regering wil de vorming van "clusters" of samenwerkingsverbanden tussen bedrijven verder aanmoedigen. Aanmoediging vertoont verschillende aspecten: interesse opwekken, geïnteresseerde partners bij elkaar brengen, overleg organiseren, enz. Een financiële steun kan vooral in een aanvangsfaze belangrijk zijn. Dergelijke samenwerkingsverbanden leggen zich vooral toe op onderzoek, ontwikkeling en technologische dienstverlening. In 1996 werden trouwens verschillende nieuwe clusters door de regering goedgekeurd.

In feite ligt de idee van samenwerking en lage-drempel, zoals we dit bij het clusterbeleid zien, ook aan de basis van de bestaande Collectieve centra. Het werkprogramma van sommige nieuwe clusters vertoont overigens raakpunten met de werkzaamheden in de bestaande collectieve centra.

Voor zowel het gemeenschappelijk onderzoek als de technologische dienstverlening is het IWT belast met de evaluatie en de beoordeling van de aanvragen van de collectieve onderzoekscentra voor het gedeelte dat het Vlaams gewest betreft.

De toegenomen inspanning van het Vlaams Gewest voor de technologische adviseerdiensten kadert in het belang van de technologie-diffusie, een van de sleutelelementen van het nieuw Vlaams technologiebeleid. De technologische adviseerdiensten spelen hierbij een belangrijke rol omdat zij het best geplaatst zijn, dankzij hun sectorale kennis, om de knelpunten i.v.m. technologie-diffusie te identificeren en in te spelen op de noden van de KMO's.

Naast de bestaande initiatieven worden ook een aantal nieuwe programma's opgestart : een project rond aanwervingen van jonge hooggeschoolden in KMO's en een aantal programma's ter stimulering van de multimediasector.

Het Groenboek voor innovatie van de Europese Commissie toont aan dat er een sterk positief verband bestaat tussen het aantal hooggeschoolden (ingenieurs, wetenschappers en technici) dat een industrie te werk stelt en de bloei van een economie. In Europa ligt het aantal hooggeschoolden duidelijk onder het gemiddelde. Ondanks de vaststelling dat er een stijgende vraag is naar hooggeschoolden wordt deze slechts moeilijk ingevuld. Dit is voornamelijk te wijten aan het feit dat de door de bedrijven verwachte kennis fel verschilt van beschikbare kennis bij de jonge hooggeschoolden.

Het aanwerven van jonge onervaren hooggeschoolden is voor bedrijven een dubbele last: enerzijds zijn deze nieuw aangeworvenen gedurende lange tijd niet produktief omwille van de 'trial-and-error' opleidingsfase die ze moeten ondergaan, anderzijds zijn bedrijven gedwongen om produktieve medewerkers vrij te maken om de nieuwkomers te begeleiden. Er is dus een behoefte om nieuwe hooggeschoolden snel en met een minimale bedrijfskost produktief te maken zonder het huidige kader te belasten.

Het Groenboek geeft ook aan dat de doorstroming van innovatieve kennis van onderzoekscentra naar bedrijven dient te verbeteren.

Binnen VESOC werd daarom overeengekomen om 75 mandaten ter beschikking te stellen aan kleine of middelgrote bedrijven die bereid zijn om te innoveren. Er wordt dus een dubbele doelstelling bereikt met dit initiatief: jonge ingenieurs krijgen een doorgedreven bedrijfservaring en KMO's krijgen toegang tot kennis en kunde en krijgen hierdoor eveneens de middelen om een innoverend project te initiëren en te finaliseren binnen hun bedrijf.

We geven ook nog even toelichting bij de creatie van een multimediafonds. De Vlaamse multimediabedrijven hebben een tekort aan financiële middelen om de kost-intensieve en tijdrovende fase van ontwikkeling, testen en implementeren van de nieuwe multimediadiensten te overbruggen. Als men de telecommunicatie vanuit historisch oogpunt bekijkt ziet men dat men meestal te maken heeft met implementatiecurves van 10 à 15 jaar vooraleer een nieuwe dienst een massamarkt bereikt.

Er is een gebrek aan voldoende risicokapitaal, vooral omwille van het feit dat de zware investeringen die nodig zijn om multimediadiensten te ontwikkelen, slechts op middellange tot lange termijn renderen en een hoge risicograad vertegenwoordigen. Het taalaspect blijft een belangrijk aspect van de multimediadiensten. Enerzijds biedt dit kansen voor de Vlaamse bedrijven anderzijds betekent dit dat gezien de beperktheid van de Nederlandse taalgroep als afzetmarkt een nadeel t.o.v. grotere taalgebieden.

Deze en andere problemen belemmeren de verdere ontplooiing van een internationale economische toekomstgerichte groeisector in Vlaanderen - in tegenstelling tot de explosieve groei in de Verenigde Staten. Specifiek ter ondersteuning van een betere ontplooiing van de multimediadiensten-industrie in Vlaanderen zal het hier behandelde Multimediafonds aangewend worden voor het verschaffen van flexibele financieringsmechanismen voor de overbrugging van de kapitaalintensieve fase tussen de onderzoeks- en ontwikkelingsfase en de uiteindelijke marktintroductie van een nieuwe dienst.

Het Multimediafonds kan dan, samen met gemobiliseerd privé-kapitaal, aangewend worden voor de begeleiding naar de markt van na auditing geselecteerde produkten van de bestaande multimediabedrijven in Vlaanderen, voor het aantrekken van buitenlandse bedrijven die activiteiten in Vlaanderen wensen te ontplooien en de oprichting van nieuwe multimedia-bedrijven in Vlaanderen.

Tenslotte zal er ook een initiatief worden genomen rond multimedia-demonstratieprojecten. Om Vlaanderen een volwaardige plaats te geven in de informatiemaatschappij en om de Vlaamse multimedia-industrie reële groeikansen te geven is het één van de belangrijkste uitdagingen om de gehele Vlaamse bevolking vertrouwd te maken met de informatiemaatschappij. De quasi onbeperkte toepassingen op de toekomstige informatiesnelweg zullen een aanzienlijke bijdrage leveren in het vormen van een intellectuele en creatieve maatschappij. Maar het onbekende stuit soms op weerstanden.

Door iedereen te sensibiliseren en te informeren over de opportuniteiten en problemen rond de informatiemaatschappij kunnen echter op voorhand veel vooroordelen weggenomen worden. Daarom moeten een aantal

II. Inhoudelijke toelichting per basisallocatie (of per groep van basisallocaties)

1. Cijfermatig overzicht.

		1995		1996				1997			
		NGK	MAC	NGK	GVK	GOK	MAC	NGK	GVK	GOK	MAC
12.25	Allerh. uitg. ikv FTI			0,0				31,0			
12.26	Allerh. uitg. ikv technopolis							50,0			
12.28	Onderz. in de prev. fase + basisonderz.								145,0	48,0	
33.01	Subs. vzw IMEC	980,9		980,9				1081,6			
33.02	Fin. Vl. Interuniversit. Inst. Biotechnologie			920,0				947,6			
41.01	Spec. dotatie VITO voor Prodem			60,0				88,0			
41.02	Dotatie VITO	1037,8		1063,7				1085,1			
41.03	Dotatie IWT	179,2		138,4				180,5			
41.04	Speciale dot. IWT onderzoek HOBU-instituut			0,0	100,0	50,0		0,0	100,0	50,0	
41.05	Vergoeding voor gel. prest IWT	58,5		40,3				120,7			
41.06	Subs. Stichting Techn. Vlaanderen			0,0				71,0			
61.02	Dotatie aan het IWT	718,5		888,5				888,5			
61.04	Dotatie aan het FIOV	750,0		845,7				1745,4			
85.01	Financiering Bio-Tech Fonds Vlaanderen	200,0		0,0				0,0			
85.02	Financiering Bio-Tech Fonds Vlaanderen				200,0	200,0		0,0	200,0	200,0	
99.11	Vastleggingsmachtiging FIOV		1397,8				1050,9	0,0			1407,3
99.12	Vastleggingsmachtiging IWT		998,8				1196,8	0,0			1694,0
Totaal programma 71.3		**3924,9**	**2396,6**	**4937,5**	**300,0**	**250,0**	**2247,7**	**6289,4**	**445,0**	**298,0**	**3101,3**

2. Toelichting bij de belangrijkste basisallocaties

BA 33.1 De subsidie aan de vzw IMEC wordt in 1997 opgetrokken tot 1.081,6 Mio Bfr. Om de nodige continuïteit te verzekeren werd een nieuwe beheersovereenkomst gesloten voor de periode 1997-2001. Op basis van de evaluatierapporten van de doorlichtingen vanwege de Administratie voor Innovatie en Media (AWI), het IWT en de GIMV werden een aantal performantie-indicatoren uitgewerkt. Naast een aantal indicatoren die de wetenschappelijke kwaliteit en de valorisatie-output, zoals nieuwe patenten en spin-offs, zullen meten, wordt IMEC ertoe aangezet om het aantal samenwerkingsverbanden met Vlaamse bedrijven gevoelig op te drijven. Wanneer IMEC goed scoort op deze indicatoren wordt de basistoelage geïndexeerd en krijgt ze hierboven op een bonus.

BA 33.02 en 85.02 Het in 1995 opgerichte Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biologie(VIB) voert hoogkwalitatief onderzoek uit op het gebied van de moderne biotechnologie, met bijzondere aandacht voor plantgenetica en menselijke gezondheidszorg. De dotatie aan het VIB bedraagt 947,6 Mio Bfr.. Ook in 1997 wordt het Biotechfonds Vlaanderen gespijsd met 200 mio Bfr. Tegen eind 1998 zal dit fonds over ruim 1 Mia Bfr beschikken om de oprichting en de uitbouw van biotechindustrie in Vlaanderen verder te ondersteunen.

demonstratieprojecten opgezet worden. Deze demonstratieprojecten zijn belangrijk om een aantal technische, juridische en sociale 'bottle-necks' te overwinnen en om de gebruikers te sensibiliseren voor de mogelijke breedbandige multimediatoepassingen. Op die manier kan de instapdrempel tot deze nieuwe diensten gevoelig verlaagd worden.

Niet alleen de bevolking en het bedrijfsleven moeten voorbereid worden op de informatiemaatschappij van morgen, ook de Vlaamse overheid zelf moet zich voorbereiden en geleidelijk omvormen. Via het gebruik van de nieuwe informatie-technologieën wordt de overheid immers in staat gesteld om zich met grotere efficiëntie en openheid van haar taken te kwijten. Maar bovendien maakt de introductie van nieuwe technologieën bij de overheid het mogelijk om een voldoende kritische massa te creëren waardoor de nieuwe technologieën makkelijker doorbreken in het bedrijfsleven en in de gezinnen.

Tijdens de vorige legislatuur is een eerste rondvraag gebeurd binnen de Vlaamse administratie om na te gaan welke toepassingen op korte termijn de werking van de administratie kunnen verbeteren. De projectvoorstellen die hieruit voort gevloeid zijn dienen echter nog door een onafhankelijk expert getoetst te worden inzake haalbaarheid en nut.

Binnen de Vlaamse administratie leeft zeer zeker het besef dat zij een voorbeeldfunctie moet vervullen. Ook Internet biedt opportuniteiten voor de verbetering van de dienstverlening door de eigen administraties en diensten. Elke administratie zou maximaal gebruik moeten kunnen maken van de mogelijkheden die de integratie van een internetaansluiting in de werkomgeving biedt. Internet kan een hulpmiddel zijn, om de informatie die vanuit verschillende contactpunten afkomstig is, beter te coördineren. Door het medium zelf in te schakelen in de werking van de Vlaamse administraties kan een geautomatiseerde informatie-uitwisseling tussen administraties of toezichthoudende instellingen en buitendiensten tot stand komen, daar waar dat economisch en maatschappelijk verantwoord is.

Een laatste actie die uit het FIOV zal geïnitieerd worden is het opstarten van top-down Technologieprogramma's, in overleg en samenwerking met andere ministers en administraties.

Indien andere ministers waardevolle technologieprogramma's met industriële finaliteit voorstellen, kan eventuele co-financiering vanuit het FIOV worden voorzien mits aan een aantal kwaliteitscriteria en vormvereisten wordt voldaan (bv. telematicatoepassingen in het verkeer). Ook kan co-financiering overwogen worden m.b.t. tot grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten met industriële finaliteit (bv. in het kader van interreg).

BA 41.01 en 41.02 De Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) vervult een belangrijke rol voor het geïntegreerd technologisch onderzoek in de domeinen energie, leefmilieu en materialen. De dotatie hiervoor bedraagt 1.085,1 Mio Bfr. Er wordt tevens 88 mio Bfr voorzien voor het uitvoeren van het zgn. PRODEM-project, een co-financieringsproject met de Europese Unie.

BA 41.04 Een aantal industriële hogescholen voeren technologisch onderzoek uit van een bijzonder goede kwaliteit. Het HOBU-decreet bepaalt trouwens duidelijk dat het uitvoeren van toegepast onderzoek één van de opdrachten van deze instellingen is. Nochtans bestaan er geen mechanismen om op structurele wijze dergelijk onderzoek te financieren. Zij hebben geen toegang tot het FWO-Vlaanderen en de projecten van industrieel onderzoek, door het IWT gefinancierd, bevatten voornamelijk samenwerking tussen bedrijven en universiteiten, mede omwille van het feit dat zij vaak uitgevoerd worden door bedrijven, die reeds zelf over een eigen onderzoekscapaciteit beschikken. Derhalve wordt een specifiek Onderzoeksfonds, beheerd door het IWT, opgericht om onderzoek t.b.v. het bedrijfsleven en vooral de KMO's te ondersteunen in de HOLT instellingen, en vooral in de industriële hogescholen. Daarnaast moet worden genoteerd dat deze instellingen over het algemeen een lagere drempel hebben voor KMO's, goed gespreid zijn over Vlaanderen en ingebed in het sociaal-economisch weefsel van de subregio's. Hiervoor wordt 100 Mio Bfr. uitgetrokken.

BA 41.06 De Stichting Technologie Vlaanderen (STV) werd opgericht in de schoot van de Sociaal - Economische Raad van Vlaanderen (SERV). De Stichting Technologie Vlaanderen is een instrument om de maatschappelijke implicaties van de invoering en het gebruik van nieuwe technologieën op een prospectieve manier uit te klaren, het maatschappelijk gesprek en de besluitvorming daarover te documenteren, beleidsoplossingen aan te duiden en te helpen voorbereiden. Hiervoor wordt 71 Mio Bfr. uitgetrokken .

BA 41.03, 41.06 en 61.02 De financiering van de werkingskosten van het IWT, de vergoeding van de geleverde prestaties en de dotatie aan het IWT worden aangewend om de werking van de instelling mogelijk te maken.

BA 99.11 - 99.12 De financiering van het industrieel onderzoek via de vastlegginsmachtigingen op het Fonds voor Industrieel Onderzoek Vlaanderen FIOV en het IWT bedragen respectievelijk 1.407 Mio Bfr. en 1.694 Mio Bfr.

Vooral de vastleggingsmachtiging voor het IWT wordt substantieel opgetrokken t.o.v. het vorig jaar. Dit hangt samen met het feit dat het IWT in 1996 haar budget volledig zal uitputten waardoor niet langer overschotten worden overgedragen van de vorige jaren. Deze ruime vastlegginsmachtiging zal het vernieuwde IWT in staat moeten stellen om haar innovatietaak ten volle te behartigen.